

Prof. nadzw. dr hab. Antoni Peretiatkowicz (1884-1956)

Rektor Uniwersytetu Poznańskiego w latach 1936-1939

Urodził się 13 czerwca 1884 roku w Boruchowie koło Łucka na Wołyniu.

W 1902 roku rozpoczął studia prawnicze na Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim. W 1905 roku za udział w demonstracjach studenckich został aresztowany i wydalony z uczelni. Studia kontynuował w Berlinie, Lwowie i Krakowie.

W 1909 roku uzyskał stopień doktora nauk prawnych na Uniwersytecie Jagiellońskim.

W latach 1907-1910 odbył na UJ dodatkowe studia filozoficzne.

W latach 1910-1914 kontynuował specjalistyczne studia prawnicze w Paryżu, Heidelbergu i Genewie.

W 1914 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy pt. „Filozofia prawa Jana Jakuba Rousseau”.

W latach 1914-1918 jako docent prywatny wykładał na UJ encyklopedię prawa i historię filozofii prawa. W latach 1918-1919 pracował jako profesor nadzwyczajny prawa i metodologii umiejętności prawnych na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie.

Od kwietnia 1919 roku uczestniczył w organizowaniu Wydziału Prawno-Ekonomicznego Uniwersytetu Poznańskiego. Początkowo objął Katedrę Encyklopedii i Filozofii Prawa, której jednak się zrzekł, i został kierownikiem Katedry Nauki o Państwie i Prawa Politycznego.

W roku 1919 i w roku akademickim 1919-1920 pełnił funkcję dziekana Wydziału Prawno-Ekonomicznego UP. W latach 1920-1921 był prorektorem UP.

W czerwcu 1928 roku został wybrany na rektora, ale godności tej nie przyjął.

Ponownie wybrano go na to stanowisko w 1936 roku. Jego kadencja trwała do 1939 roku.

W 1934 roku z jego inicjatywy powstał Instytut Prawa Publicznego i Nauk Politycznych w Poznaniu, którego zadaniem były badania naukowe w zakresie prawa państwowego, administracyjnego, międzynarodowego oraz współczesnych prądów politycznych. W 1936 został sekretarzem generalnym, a w 1938 roku prezesem Polskiego Instytutu Prawa Publicznego.

W 1926 uczestniczył w tworzeniu prywatnej Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu (dzisiejszy Uniwersytet Ekonomiczny). W latach 1930-1936 był jej dyrektorem, a po uzyskaniu przez nią statusu szkoły akademickiej pełnił funkcję rektora w latach 1938-1939.

W 1937 roku powołano go w skład Trybunału Kompetencyjnego w Warszawie, a w 1939 Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Po nominacji do NTA zrezygnował z profesury na UP i wyjechał z rodziną do Warszawy, gdzie zastała go wojna. Podczas okupacji wykładał w Miejskiej Szkole Handlowej prof. Edwarda Lipińskiego, a po powstaniu warszawskim prawo administracyjne na tajnych kompletach w Piotrkowie Trybunalskim.

W marcu 1945 roku wrócił do Poznania i objął Katedrę Prawa Państwowego Uniwersytetu Poznańskiego. W latach 1945-1951 wykładał również na Akademii Handlowej.

Jego zainteresowania naukowe były bardzo szerokie i dotyczyły wielu dziedzin prawa - prawa państwowego, historii doktryn, teorii i filozofii prawa, prawa międzynarodowego. Włączał się również w rozwiązywanie problemów ustrojowych. Tłumaczył i wydawał źródła prawa. Był bardzo cenionym dydaktykiem.

W latach 1921-1939 był założycielem i redaktorem kwartalnika „Ruch Prawniczy i Ekonomiczny” (od 1925 roku „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”), wznowionego w 1957 roku i ukazującego się do dziś.

Był członkiem Institut International de Droit Public, Institut International d’Histoire Constitutionnelle, Institut International de Philosophie de Droit et de Sociologie Juridique. Kierował poznańskim Towarzystwem Przyjaźni Polsko-Francuskiej.

Odznaczony komandorią Orderu Legii Honorowej (1936).

Zmarł w Poznaniu 18 grudnia 1956 roku. Pochowano go na Cmentarzu Górczyńskim.

Na podstawie: Andrzej Gulczyński, *Antoni Peretiatkowicz*, w: *Poczet rektorów Almae Matris Posnaniensis*, red. Tomasz Schramm, Poznań 2016; *Wielkopolski słownik biograficzny*, Warszawa-Poznań 1981